

A man and a woman are smiling and embracing each other. They are wearing winter jackets and a beanie. The background is a beach at sunset, with waves crashing on the shore and the sun low on the horizon, creating a bright reflection on the water.

JUBILEUM- OMNIBUS 134

GERDA VAN WAGENINGEN - CLEMENS WISSE
MIEN VAN 'T SANT - MARLEEN SCHMITZ
JULIA BURGERS-DROST

JUBILEUMOMNIBUS 134

GERDA VAN WAGENINGEN
Hart op drift

CLEMENS WISSE
Stiefzoon op de Adehoeve

MIEN VAN 'T SANT
Zwarte Mart

MARLEEN SCHMITZ
Wit konijn

JULIA BURGERS-DROST
De richtingaanwijzer

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789020534689

NUR 344

© 2015 Uitgeverij Zomer & Keuning

Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Indrukmakers BV

Oorspronkelijke uitgave *Hart op drift* © 2011 Uitgeverij Ellessy

Oorspronkelijke uitgave *Stiefzoon op de Adeboeve* © 2010 Uitgeverij Westfriesland

Oorspronkelijke uitgave *Zwarte Mart* © 1979 Uitgeverij La Rivière & Voorhoeve

Wit konijn © 2015 Uitgeverij Zomer & Keuning

De richtingaanwijzer © 2001 VCL-serie

Alle rechten voorbehouden

HOOFDSTUK 1

Het was eindelijk stil geworden. Met een zucht van verlichting sloop Anaïs op haar tenen naar de slaapkamer naast de kinderkamer. Vermoeid liet ze zich op het bed vallen. Ze was zo ongeveer aan het einde van haar Latijn, besepte ze. Maar ze kon niet meer dan een kwartiertje, misschien een halfuurtje, haar ogen dichtdoen en hopen dat ze zich daarna weer wat uitgerust zou voelen. Zou het meer jonge moeders zo vergaan, vroeg ze zich af toen de tranen min of meer achter haar ogen brandden.

Ruim drie maanden geleden had ze het leven geschonken aan de allerliefste meisjestweeling die een mens zich maar indenken kan. Toen ze in verwachting was, na twee jaar geleden met Bert te zijn getrouwd, had ze gedacht dat ze het toppunt van haar leven had bereikt. Vijf jaar geleden had ze haar man leren kennen. Het was bijna liefde op het eerste gezicht geweest, nu ja, het tweede gezicht misschien. Bert van Cruyningen was een vlotte, charmante man en had vanaf het begin veel werk van haar gemaakt. Vroeger thuis was zij altijd het lelijke zusje geweest, en de drie jaar oudere Benedikte de knappe die altijd alle aandacht naar zich toe had getrokken.

Een halfjaar na hun kennismaking was ze bij Bert ingetrokken, in zijn appartementje in de stad. Er waren wel spanningen geweest, maar dat kon bijna niet anders, als twee mensen die midden in de twintig waren, hun leven aan elkaar aan gingen passen. Een jaar later was hij twee keer van baan veranderd om redenen die ze nooit goed had begrepen, maar hij zei dan dat hij zich in zijn oude baan ineens niet prettig meer voelde. Weer later had Bert werk gevonden hier in Oud-Beijerland waar ze nu woonden, als leraar op een scholengemeenschap, waar hij Duits doceerde. Via bemiddeling van kennissen hadden ze ten slotte kort na hun trouwen dit appartement kunnen huren, en ze moest toegeven dat ze hier fijn woonden op een prachtige locatie.

Omdat Anaïs onrustig was, leunde ze inmiddels op haar ellebogen en keek ze door het zolderraam naar de blauwe lucht buiten. Die prachtige Hollandse luchten maakten haar altijd rustig als ze door oververmoeidheid overmand dreigde te worden.

Ze bewoonden de zolderetage van een statig pand aan de haven van hun dorp. 's Zomers lag er een keur aan jachten voor de deur, dan was het hier altijd een gezellige drukte. Mooi uitzicht, schappelijke huur, ze voelde zich helemaal thuis. Beneden in het haven-

pand was een winkel gevestigd in luxe woonartikelen. Het was een ruime winkel en er hoorde een prachtige tuin bij. Daar mochten Bert en zij zitten als de winkel gesloten was en dat deden ze dan ook graag. Als de meisjes straks groter waren, zouden ze daar heerlijk kunnen spelen.

Op de etage boven de winkel woonde de eigenaar van het pand en dus ook van de winkel, een vlotte bijna-zestiger, een weduwnaar, en met een open oog voor vrouwelijk schoon. Hij stond nooit zelf in de winkel, maar deed de inkoop en ging daarvoor vaak op reis, soms naar Engeland, maar ook naar andere landen. Hij deed de administratie zelf. Boris van Zanten was een vrolijke man en niet wars van een ondeugende opmerking. Hij maakte altijd de indruk alsof hij alleen maar genoot van het leven. Anaïs vond hem een beetje een flierefluiter. Ze was diep in haar hart zelfs een beetje bang van hem omdat hij zo graag gewaagde opmerkingen maakte en ze eigenlijk niet goed wist hoe ze daarop reageren moest. Hij had een vriendin, dat vond ze een geruststellende gedachte. De winkel werd bemenst door een drietal verkoopsters waarvan er één een wat oudere vrouw was, ergens tussen de vijfenveertig en de vijftig, die ervoor zorgde dat haar baas rustig een weekje op reis kon en van wie Anaïs het vermoeden had dat ze graag meer wilde zijn dan enkel de zakelijke steun en toeverlaat van Boris. Zeker was ze daar echter niet van. Met Debbie maakte ze zo nu en dan wel eens een kort praatje, maar meer ook niet. De andere twee waren jonge vrouwen zoals zijzelf, met een parttime baan. Die gezichten wisselden nogal eens.

Boven het appartement van Boris lag de zolderetage van het pand, die aan Bert en haar werd verhuurd. Het was een volledig appartement met een zitkamer, een keuken, een badkamer en twee slaapkamers. Als de meisjes groter werden, zouden ze behoefte krijgen aan een eigen kamertje en dan zouden ze om die reden moeten gaan verhuizen, dat wist ze.

Het was nog steeds stil in de babykamer. Anaïs zakte weer achterover en ging liggen, nu starend naar de authentieke hanenbalken boven haar. Dit appartement was ruim tien jaar geleden ingericht door de vorige eigenaar van het pand die zich echter aan de kosten had vertild en niet lang daarna zijn pand had moeten verkopen. Toen was Boris gekomen. Hij stond erop bij zijn voornaam genoemd te worden. Hij had de bestaande winkel overgenomen en voortgezet. Met veel succes, besefte Anaïs, dat wel. De loop zat er

goed in, al zei Benedikte soms dat het onmogelijk was met een dergelijke winkel in een dorp als Oud-Beijerland, zo veel te kunnen verdienen dat daarmee de luxe levensstijl van de huisbaas mogelijk werd gemaakt, maar misschien had de huisbaas rijke ouders gehad en een vermogen geërfd? Ze wist het niet. Het ging hen natuurlijk ook niets aan.

Anaïs slaakte nog maar eens een zucht en kwam eindelijk overeind. Op haar tenen sloop ze naar de kamer waar haar beide dochttertjes, die ze de namen Miranda en Marcelle hadden gegeven, eindelijk in slaap gevallen waren. Het was halfzeven. Bert was nog niet thuisgekomen van school en had ook niet gebeld dat hij later zou zijn. Het eten was inmiddels aan het verpieteren omdat ze gewoonlijk om halfzeven aten.

De meisjes sliepen lekker en ze moest eten, dan zou ze zich vast beter voelen, besefte Anaïs. Ze belde Bert op zijn mobieltje, maar kreeg slechts de voicemail. 'Bel je even als je nog lang wegblijft?' sprak ze in. Daarna schepte ze met lichte tegenzin wat eten op haar bord. Met het bord op schoot zette ze de televisie aan, zodat het niet zo stil meer was in huis. Ze at met lange tanden. De televisie boeide haar niet. Ze voelde zich moe, maar vooral ook onrustig. Waarom toch?

Ze zette het bord op het tafeltje en leunde met een zucht achterover op de behaaglijke leren bank. Haar ogen staarden door het raam naar buiten. Als ze opstond keek ze zo naar de haven vol mooie jachten beneden, maar ze had geen zin om op te staan.

De tweeling was in de tweede week van januari geboren, drie weken te vroeg. Ze was moe gebleven na de redelijk zware bevaling, slikte al een poosje ijzertabletten omdat ze er bloedarmoede aan over had gehouden. Haar schattige meisjes waren in het begin echte huilbaby's geweest, en dat alles in tweevoud. Nachtwoedingen hadden haar drie maanden lang een ongestoorde nachtrust onthouden. Omdat haar melk niet voldoende bleek te zijn voor twee kinderen, gaf ze inmiddels voornamelijk flesvoeding en overwoog ze of het niet veel gemakkelijker zou zijn helemaal met de borstvoeding te stoppen. Ze had nog wel voldoende hoeveelheid, maar het leek wel blauw water en er zat te weinig voeding in. Nu ze weer werkte, moest ze overdag die melk afkolven om aan de kleintjes te geven. Ook daarom zou het het beste zijn, helemaal op flesvoeding over te gaan. Misschien dat haar lichaam dan ook minder vermoeid aan zou voelen.

Haar zwangerschapsverlof zat er inmiddels op. Ze was twee weken geleden weer aan het werk gegaan. Anaïs werkte drie dagen in de week in een plaatselijke luxe kledingwinkel, een groot bedrijf dat kleding verkocht in het betere segment. Van heinde en verre kwamen mensen graag winkelen in het charmante dorp Oud-Beijerland en de kledingwinkel liep dan ook uitstekend. Ze had dit werk altijd leuk gevonden. Het was dichtbij, ze stond nooit in de file maar wandelde in luttele minuten naar haar werk toe en ze kon tussen de middag naar huis gaan. De kinderen gingen twee dagen naar een oppasmoeder en ze werkte bijna altijd op zaterdag, dan paste Bert op. Anaïs leidde het drukke leven van elke moderne jonge moeder. Eigenlijk moest ze een of twee keer per week gaan fitnessen om zich fitter te gaan voelen. Misschien kwam dat er binnenkort van, maar nu kon ze er de energie nog niet voor opbrengen.

Waar bleef Bert toch? Bert, werd ze misschien vermoeder van de zorgen om hem dan om de zorg voor haar tweeling? Ze wist het niet, werkelijk niet. Alleen Benedikte zei zo nu en dan recht voor z'n raap wat ze ervan dacht, en dat was dan op een toon die Anaïs niet graag wilde horen. Ze trok haar bord toch maar weer naar zich toe.

Dit soort gedachten had ze in de afgelopen weken zo vaak gehad, maar steeds weer draaiden haar gedachten in een kringetje rond zonder dat zich een oplossing aandeede. Bert zat in de put. Nee, zelf had ze geen postnatale depressie of andere narigheid, ze had alleen maar bloedarmoede en was oververmoeid door de vele onderbroken nachten. Bert gaf nooit een flesje in de nacht. Ondanks dat hij zelf vaak beweerde nauwelijks nog een oog dicht te doen, sliep hij negen van de tien keer prinsheerlijk als er een baby begon te huilen. De afgelopen week was Anaïs gestopt met het geven van een nachtvoeding. De meisjes groeiden goed, ze moesten er nu aan gaan wennen 's nachts door te slapen. Maar tot nog toe hadden ze elke nacht om eten gehuild. Ze had ze dan een lepel-tje suikerwater gegeven, op aanraden van haar schoonmoeder. En een oude vrouw in de winkel had haar nog gisteren verteld, Anaïs geloofde dat ze het nog meende ook, dat in haar jeugd lastige baby's zoet gehouden werden met spenen gedoopt in jenever. Jenever! Werden baby's daar soms zo dronken van dat ze daardoor in slaap vielen?

Gelukkig, ze had haar bord leeg. Bijna op hetzelfde moment hoor-

de ze de voetstappen van Bert op de trap. ‘Je bent er,’ glimlachte ze meteen een stuk monterder. ‘Fijn. Ik zet je eten even in de magnetron. Het is niet warm meer.’

‘Wacht maar even. Ik wil eerst een glaasje wijn,’ verzuchtte haar man na haar een lauwe zoen op de wang te hebben gegeven. ‘Ik had vandaag na schooltijd nog een paar lastige gesprekken, Anaïs.’ Hij liep naar de box om even bij zijn dochtertjes te kijken, maar veel aandacht besteedde hij gewoonlijk niet aan hen. Zijn ogen stonden dof, zoals ze dat al een hele tijd stonden. Hij was opgebrand, uitgeput. Het drukke schooljaar, het was nu april, eiste zijn tol en toch moest de drukste tijd nog beginnen. De examentijd zou over een paar weken aanbreken. Ze wist dat Bert daar huizenhoog tegen opzag. Verder moest er een nieuwe, grotere auto komen nu hun gezin was uitgebreid met twee kinderen tegelijkertijd, dus geld voor een vakantie was er dit jaar jammer genoeg niet. Baby’s bleken bovendien een grotere kostenpost te zijn dan ze van tevoren hadden ingeschat. Maar ze hadden afgesproken veel te gaan wandelen als de vakantie aanbrak, of fietsen. Binnenkort zou Bert twee weken meivakantie krijgen en daarna nog een heerlijke lange zomervakantie. Zelf zou Anaïs dan drie weken vrij nemen. Er was afgesproken dat Bert gedurende de vakantieperioden voor de kinderen zou zorgen, ook al om op de kosten van de dure opvang te besparen, maar of hem dat zou lukken waagde Anaïs inmiddels te betwijfelen.

Bert had minstens zo naar kinderen verlangd als zijzelf in de twee jaar proberen die het had gekost eer er werkelijk een zwangerschap was ontstaan. Hij was dolgelukkig geweest toen hij hoorde dat er een tweeling geboren zou worden. Maar Anaïs wist niet precies wanneer dat veranderd was, al zei haar schoonmoeder dat Bert als kind al periodes van somberheid had gekend en had hij als zestienjarige jongen zelfs eens een halfjaar aan anorexia geleden. Of dat waar was, wist ze niet, want haar schoonmoeder kon nogal overdrijven. Ze kon uitbundig blij zijn, maar even gemakkelijk bodemloos diep in de put zitten. Misschien leek Bert daarin op zijn moeder? Echter, die nare periode was inmiddels al bijna vijftien jaar geleden. In ieder geval had hij in de afgelopen maanden eveneens niet veel gegeten.

Natuurlijk had Anaïs in de afgelopen jaren gemerkt dat het incasseringsvermogen van Bert minder groot was dan dat van haar. Hij was snel door iets geraakt, raakte gemakkelijk overstuur en uit zijn

doen, lag letterlijk snel van iets wakker en kon problemen niet goed overzien. Maar niet meer dan dat.

‘Lekker,’ bromde hij nadat hij een paar happen had genomen. ‘Ik ben moe, Anaïs. Ik ga vanavond vroeg slapen.’

‘Ik ben ook moe. Ik kruip er ook vroeg in, dan heb ik al een aantal uren slaap gehad als de kinderen vannacht toch weer wakker worden.’

‘Doe dat. Ik hoor ze toch niet.’

‘Misschien wil jij eruit gaan als ik je wakker por?’ stelde ze voor.

‘Spaar me! Mij wacht morgen een lange dag, Anaïs. Je hebt er geen idee van hoe lastig die schoolkinderen zijn.’ Er volgde een zucht die uit zijn tenen leek te komen.

‘Ik moet ook werken,’ liet ze bijna fluisterend weten. Maar Bert pakte de afstandsbediening op en zette de televisie weer aan. Hij zou geen moeite doen om haar een handje te helpen met opruimen, besepte ze.

Het was midden in de nacht en buiten was het donker. Als Anaïs door het raam van de kamer keek, zag ze de verlichting buiten branden. Zo van boven kon ze zich met een beetje goede wil bijna voorstellen in een vakantiedorp te wonen.

Ze staarde naar buiten. De meisjes sliepen door, gelukkig, maar gek genoeg was ze zelf wakker geworden op het tijdstip dat ze sinds de bevalling steeds op had moeten staan voor het geven van de voeding. Ze maakte een kopje thee, zoals ze na de voedingen ook steeds gedaan had. Ze ging in de stoel bij het raam zitten. Anaïs geeuwde hartgrondig. Zodra ze de thee ophad, ging ze weer slapen. Ze wist uit ervaring dat ze dan binnen tien minuten, een kwartier, wel weer in slaap zou vallen tot om zes uur, halfzeven in de morgen de nieuwe dag begon.

Toch begonnen haar gedachten weer rond te tolleren. Wat was er toch aan de hand met haar man? Hij was vaak zo moe, hij vergat zo veel dingen, hij wilde niet naar de dokter, zoals ze hem meerdere malen op het hart had gedrukt. Ze kende hem zo niet. Maar hij beweerde bij hoog en bij laag dat het allemaal wel goed zou komen. Het was voorjaar en over een paar weken brak de lange vakantie aan. Dan zou hij eens goed uit gaan rusten. Ze moest zich vooral geen zorgen maken. Ze hadden kinderen gekregen, dat was een grote verandering in hun leven, ook in het zijne. De verantwoordelijkheid voor een gezin lag nu geheel op zijn schouders,

benadrukte hij. Dat voelde hij. Ze had geknikt en gezegd het begrepen te hebben. Toen was hij gaan slapen. Zij ook. Twee vermoede mensen, maar toch nog jong, naar bed gaan op een tijdstip dat in een ouderwets boerengezin niet zou hebben misstaan.

De thee was lekker. Hoe het kwam wist ze niet, ze knapte altijd op van thee. Bert niet, die dronk liever een wijntje. Nu ze erover nadacht, dronk hij tegenwoordig elke avond. Soms drie glazen, soms ook beduidend meer. Ja, hij had gelijk, het was hem allemaal te veel geworden. Waarom precies begreep ze toch niet helemaal. De zorg van de tweeling kwam voor vijftiennegentig procent op haar neer. Benedikte had haar daar al eens voor gewaarschuwd. Ach, haar zus, de schat! Ze hadden een heel goede band. Gelukkig woonde Benedikte niet ver weg. Zij en Harry hadden drie jaar geleden een prachtig appartement gekocht in Rotterdam, met een schitterend uitzicht op de rivier. Als ze bij Benedikte in de kamer zat, kon ze van tienhoog de hele dag door schepen voorbij zien varen en als 's avonds de lichten brandden, werd het uitzicht adembenemend. Maar ja, zij was meer een buitenmens en vond het uitzicht op hun kleine dorpshaventje zeker zo charmant, al zei Harry, de man van Benedikte, soms wat schamper het hier allemaal wat kneuterig te vinden.

Anaïs nam het laatste slokje voor ze terugging naar bed. Eerst nog even in de babykamer kijken. Beide meisjes sliepen. Ineens werd ze overvallen door een ongekende aanval van allesomvattende moederliefde. Wat een schatjes, wat een mooie meisjes, en dat waren háár kinderen! Gloeiend van trots kroop ze even later weer onder haar dekbed. Ze luisterde naar de rustige ademhaling van haar man. Wonder boven wonder viel ze bijna meteen in slaap.

‘Goeiemorgen, Anaïs!’

Boris van Zanten keek haar lachend aan toen ze de volgende morgen de trap af kwam om de baby's naar de opvang te gaan brengen voor ze ging werken. Als ze beter bij kas had gezeten, had ze liever een vaste oppas ingehuurd om bij hen thuis voor de kinderen te zorgen. Maar aan de andere kant, als ze zich zoiets kon permitteren, zou ze eigenlijk het allerliefst een jaar of vier thuis willen blijven om zelf de kinderen te verzorgen en op te voeden en zo maximaal van hun eerste jaren te kunnen genieten. Werkende vrouwen, zoals zichzelf, misten immers maar al te vaak het eerste lachje, de eerste stapjes, allerlei dierbare momenten die een kindje met zich

meebracht. Dat was Anaïs zich maar al te goed bewust. Maar ze hadden haar inkomen nodig. Bert verdiende niet slecht als docent, maar het was niet genoeg.

Ze glimlachte wat onzeker terug. ‘Ook goedemorgen, Boris. Je bent vandaag al vroeg op.’

Zijn ogen gleden goedkeurend over haar gestalte. Het waren de ogen van een man van de wereld, een man met een warme belangstelling voor vrouwelijk schoon. Ze voelde zich altijd een beetje ongemakkelijk bij deze man. Ze knikte naar het slapende kindje. ‘Je begrijpt, ik heb haast. Ik moet gaan werken.’

Hij schudde met getuite lippen het hoofd. ‘Arme jij. Blijf toch lekker thuis! Waarom willen vrouwen tegenwoordig zo graag carrière maken? Waarom laten ze dat niet gewoon aan de mannen over?’

‘De regering denkt daar heel anders over, Boris. Iedereen aan de bak! Bovendien willen Bert en ik sparen, om later een eigen huis te kunnen kopen. Trouwens, ik heb heel leuk werk en het heeft zijn voordelen om eens over iets anders te praten dan vieze luiers of huiduitslag,’ pareerde ze. ‘Ben je vandaag in de winkel? Je bent zo vroeg op.’

Boris was een van die mensen, die graag een gat in de dag sliepen en lag meestal in bed tot een uur of tien, wanneer de winkel opening. Dan kwam hij op z’n gemak op gang en ging pas tegen het middaguur eens beneden kijken. Of hij had afspraken om inkopen te gaan doen voor de zaak. Soms in Nederland, heel vaak in Engeland en dan was hij een paar dagen op reis. Hij scheen graag te reizen, ging ook vaak naar Zwitserland of waar dan ook heen. Ze was er niet precies van op de hoogte. Hij lachte. ‘Vandaag heb ik een leuke lunchafpraak in Limburg.’

‘O, vandaar je vroege opstaan.’

Hij lachte luid. ‘De dame in kwestie is weliswaar al vijftig geweest, maar nog steeds uiterst charmant.’

Ze kon het niet laten hem een beetje te plagen. ‘Weet je wel zeker dat het een zakenlunch is?’

Hij genoot altijd van opmerkingen als ze een beetje op het randje waren. ‘Slank, bruin haar, roodgelakte nagels, een pittige dame, dat is waar.’

‘Nu, veel plezier dan,’ grinnikte ze nog, terwijl ze zich handig langs hem heen wrong.

Het was al veel te laat geworden.

JUBILEUM- OMNIBUS 134

Een mix van oud en nieuw in **Jubileumomnibus 134**

Deze Jubileumomnibus opent met een prachtige roman van Gerda van Wageningen, **Hart op drift**, waarin Anais kort na de geboorte van hun tweeling hoort dat haar man een einde aan zijn leven heeft gemaakt. Hoe komt ze hier ooit weer bovenop? Na deze moderne roman gaat het terug naar de negentiende eeuw met de streekroman **Stiefzoon op de Adehoeve** van Clemens Wisse. Een gouwe ouwe is **Zwarte Mart** van Mien van 't Sant, waarin de half Italiaanse Martha verhuist van bourgondisch Brabant naar gematigd Groningen. De twee korte verhalen zijn **Wit konijn** door Marleen Schmitz en **De richtingaanwijzer**, van Julia Burgers-Drost.

ISBN 978 90 205 3468 9 • NUR 344

Z&K

www.zomerenkeuning.nl